

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/21538,Komitet-Katynski-w-Warszawie.html>
2022-05-16, 10:45

Komitet Katyński w Warszawie

Komitet Katyński w Warszawie (pocz. Konspiracyjny Komitet Katyński), organizacja utworzona 13 IV 1979 podczas zebrania na plebanii kościoła św. Wacława w Warszawie; powstała z inicjatywy ks. Antoniego Czajkowskiego, ks. Wacława Karłowicza i braci Andrzeja, Arkadiusza, Sławomira i Stefana Melaków; S. Melak przew.; założyciele wywodzili się z Kręgu Pamięci Narodowej, deklarację założycielską podpisało 19 osób; Komitet wsparł bp Władysław Miziołek.

Celem było propagowanie informacji o zbrodni katyńskiej i upamiętnianie Polaków zamordowanych na Wschodzie; cyklicznie na terenie tzw. Dolinki Katyńskiej położonej na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie palono znicze, stawiano krzyże lub znak Polski Walczącej, które były szybko demontowane.

31 VII 1981 z inicjatywy Komitetu w Dolince Katyńskiej zainstalowano masywny, granitowy krzyż, pierwszy pomnik poświęcony ofiarom zbrodni katyńskiej; jego autorami byli ks. W. Karłowicz, A. Melak oraz Stanisław Soszyński; transport i montaż: Stefan Krzemiński, bracia Melakowie i ok. 30 innych osób; w nocy z 31 VII /1 VIII 1981 krzyż zdemontowany. W reakcji na jego zniknięcie powstał jawny Obywatelski Komitet Budowy Pomnika Ofiar Zbrodni Katyńskiej z przew. Andrzejem Szomańskim, wiceprzew. S. Melakiem i Robertem Koleszo oraz sekretarzem Marią Brodą. Obywatelski Komitet zlokalizowano w Regionie Mazowsze „S”, a w jego skład weszły 54 osoby (m.in. Zygmunt Gołowski, Seweryn Jaworski, Longin Kiercul, Stanisław Rosiński, Jan Waś).

Stefan Melak reprezentował KPN i Komitet Katyński podczas I KZD „S” w Gdańsku, przedstawił wówczas sprawę zaginięcia krzyża z Dolinki Katyńskiej, wziął także udział w konferencji prasowej z krajowymi i zagranicznymi dziennikarzami oraz

rozdał ok. 4 tys. ulotek dot. zbrodni katyńskiej i kradzieży krzyża z Powązek (sygnowanych przez Komitet Katyński i ROPCiO); 6 XII 1981 OKBPOZK doprowadził do wmurowania kamienia węgielnego pod budowę pomnika w Dolince Katyńskiej, którego budowę uniemożliwiło wprowadzenie stanu wojennego.

W trakcie działalności członkowie Komitetu organizowali na terenie kraju, gł. w kościele św. Anny w Warszawie, wykłady i odczyty dot. zbrodni. 1988 S. Melak wydał broszurę *Katyń* pod szyldem Archikonfraterni Literackiej Archidiecezji Warszawskiej w nieznanym nakładzie.

VII 1989 krzyż z VIII 1981 został po kryjomu podrzucony pod ogrodzenie cmentarza Powązkowskiego (8 IX 1995 ponownie stanął w Dolince Katyńskiej). 1989 na bazie Komitetu Katyńskiego zarejestrowano oficjalnie Komitet Pamięci Katynia (nast. Stowarzyszenie Komitet Pamięci Katynia-Komitet Katyński), przew. pozostał S. Melak, na zastępców wybrano: Hannę Staszewską i Zbigniewa Kędzierskiego; stowarzyszenie po 1989 w dalszym ciągu odpowiedzialne za organizację akcji upamiętniających zbrodnię i jej ofiary, gł. przez wmurowywanie tablic pamiątkowych, ustawianie krzyży w miejscach straceń oraz starania o pośmiertne awanse dla zamordowanych oficerów.

2010 Komitet Katyński został uhonorowany nagrodą Kustosza Pamięci Narodowej.

Grzegorz Wolk

[Region Mazowsze, Warszawa](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)